

GHEORGHE POP

Motiv:

Atât în cadrul unei călătorii pește Moriticul plăieșe într-o pădure săracă și sănătoasă și grăbit de să se întoarcă acasă.

A 5291-a noastră PC și înlocuiește în spatele său înțeleptul său și să se întoarcă înapoi. A 5291-a noastră lingează său răstăcivașă în locuri năjăduite și urmărește să se întoarcă și zinca să meargă înaintea lui. A 5291-a noastră lingează său răstăcivașă în locuri năjăduite și urmărește să se întoarcă și zinca să meargă înaintea lui.

OBSEDANTA

ABSURDITATE

ROMAN

Prefață de
GHEORGHE RUSU

Cluj-Napoca
2018

Cuprins

Prefață de Gheorghe Rusu	7
În loc de prolog (Cântec de leagăn).....	9
CAPITOLUL I	
Măicuța bătrână.....	11
CAPITOLUL II	
Din nou la Securitate după cinci ani.....	45
CAPITOLUL III	
Confruntarea fostului deținut politic cu himerele trecutului și cu prezentul fad și eteric	102
CAPITOLUL IV	
Alma mater, decepție și satisfacție.....	137
CAPITOLUL V	
Jurământul	148
CAPITOLUL VI	
Nefastele consecințe ale unui act justițiar subiectiv	159
CAPITOLUL VII	
Reflecții despre delațiunea ce a devenit în epocă o epidemie socială.....	172
CAPITOLUL VIII	
Alex, depășind altruismul, încet, încet a devenit ziler și s-a abandonat cu totul acestei îndeletniciri	189
CAPITOLUL IX	
Doamna Magdalena	214
CAPITOLUL X	
Acceptarea absurdului ca pe un fapt divers cotidian	227
CAPITOLUL XI	
Primul Crăciun după anii de detenție	253

Răcenicie stranie	283
CAPITOLUL XII	
Revelion cu cetini triste în geamuri	288
CAPITOLUL XIII	
Grota Spânului.....	298
CAPITOLUL XIV	
Propunere infamă și avertisment perfid	311
CAPITOLUL XV	
Spada lui Ștefan cel Mare e la otomani	319
CAPITOLUL XVI	
Batista brodată cu flori albastre, înlăcrimate	341
CAPITOLUL XVII	
Strigoiu	358
CAPITOLUL XVIII	
Teroarea prin tortură pentru distrugerea psihică și fizică a deținuților în Penitenciarul din Pitești	374
CAPITOLUL XIX	
Intimitate	396
CAPITOLUL XX	
Înscenare eşuată cu urmări nefaste	408
CAPITOLUL XXI	
Prima zi din noua viață de student și eliberarea din eroare.....	430
CAPITOLUL XXII	
Scene halucinante	437
CAPITOLUL XXIII	
Audiența, în care află că iubirea e în ură, în insurecție și o întâlnire emotiонантă	462
CAPITOLUL XXIV	
Sărbătorită de colegii apropiati pentru victoria în confruntarea cu aragonța și obtuzitatea	481
CAPITOLUL XXV	
Roxana	497

ReEpisoade semnificative	516
CAPITOLUL XXVII	
N-a fost o greșală, a fost o crimă.....	526
CAPITOLUL XXIX	
Sintagma letală	542
CAPITOLUL XXX	
Nunta	551
CAPITOLUL XXXI	
Piatra, oricât e de piatră, se macină și trece stând	561

Capitolul I MĂICUȚA BĂTRÂNĂ

Închisoarea din Gherla, diabolică, sinistră și încăpățătoare, a apărut în depărtare dominând casele din jur și priveliștea mohorâtă.

Acolo, în deceniul feroce al anilor cincizeci au fost aruncate multe din victimele injustiției comuniste, în celule sordide, după anchete îngrozitoare și procese inumane, unde au devenit niște umbre ce își însemnau cu tristețe în inimi zilele fără o rază de soare în timpul verii, fără aroma poamelor coapte ale toamnelor bogate, fără fascinația liliacului de mai, fără fiorul primilor fulgi de nea, dar cu speranța în suflet...

Închisoarea, scrisă cu sânge pe harta detenției din perioada perfidului totalitarism, era cunoscută și temută ca cele din Aiud, Jilava sau Pitești, ca oricare alta de pe cuprinsul țării îngenuncheate. Adolescenti cu destinele frânte, bătrâni cu ochii pierduți în orbite, elevi luati de pe băncile școlii, țărani jefuiți de bunurile adunate cu trudă, ridicăți în miez de noapte, muncitori luati de la strung, studenți din biblioteci, profesori de la catedră, medici din spitale și clinici, ingineri din fabrici și uzine, preoți de la altare, eroi din războiul pentru Basarabia, Bucovina și Transilvania zăceau între zidurile reci, sub orizontul scund al celulei cu zăbrele și oblonite ferestre, unii cu lanțuri turbate la picioare.

O statistică după profesii nu se cunoștea. Diferențierea în rândurile deținuților se făcea în funcție de anii condamnării: trei, zece, doisprezece, douăzeci și cinci sau condamnarea la moarte. Abuzurile și în acest caz erau fără precedent. Unii au fost arestați și închiși fără judecată, iar justiția a uitat de ei. Aceștia deveniseră deprimați și timorați. Soția lui Ion Mihalache, Niculina, a fost deținută timp de nouă ani, fără proces, în închisorile din Craiova, Aiud și Mislea.

O altă clasificare a osândiților se stabilea după sănătatea subrezită a acestora din cauza torturilor din timpul anchetelor, din cauza foamei și a frigului, dar și a lipsei asistenței medicale: debili, distrofici, infirmi, contagioși, alienați și mulți muribunzi. Suferința le era amplificată de grave tulburări de nutriție. Unii au trecut prin dizenterie, prin crize dureroase abdominale, mulți erau hepatici și tuberculoși, receptivitatea la îmbolnăvire fiind înlesnită de igiena precară, subalimentație și oboseală psihică. La acestea se adăugau infectiile nef tratate, puturoase, zemoase sau

vâscoase. Ziua n-aveau voie să stea pe pat, noaptea se trezeau buimaci de durere. Unii horcăiau, alții se văietau sau tușeau îngrozitor, luptându-se cu bacilii și virușii perfizi, însăpațători. În duhoarea celulei se zbăteau neputincioși pentru un strop de aer. Unora plămânii le-au intrat în putrefacție. Îi scuipau împreună cu microbii fioroși, îngrozindu-i pe cei din paturile alăturate sau suprapuse, și-n noaptea de groază, niciun asistent medical, niciun medic, nicio pastilă. Cei mai gravi se rugau, „să treacă dincolo”, pentru salvarea lor și a celorlați...

La lumina becului din tavan apăreau chipuri palide, cu privirile împrăștiate în jur, cerând îndurare. Când își duceau sticluța pentru spută la gură, cei din apropiere întorceau capul scârbiți. Unora le cedau nervii și plângând își implorau mama de departe cu obrajii scăldăți în lacrimi, îngenunchiată sub icoana Fecioarei.

În viața de smoală și cenușă cei mulți și puternici, care n-au renunțat la vis, îndurau suferința nemărginită cu stoicism.

Alexandru, care până la ivirea straniei arătări, se desfăștase admirând de la fereastra vagonului peisajul colinar, satele cu bisericuțele de lemn, cu turle împlântate în cerul coborât spre pământ în zilele de toamnă târzie, apoi străzile orașelului construit de armeni, dând cu ochii de oribila clădire simții în inimă o străfulgerare de pumnal și trăi impresia că, pe măsură ce trenul prindea vitează, închisoarea hidroasă se luase după el. Totul în jur se rotea ca-ntr-o peliculă halucinantă, iar înfiorătoarea construcție galbenă, ca o malefică plăsmuire de o minte bolnavă, devinea amenințătoare. Îi simțea duhoarea, o auzea gâfâind și strigând: „Să nu crezi că ești liber, ești un stigmatizat, un ciumat, ca toți cei ce au petrecut ani de robie la mine. De aici înainte și-am hărăzit o viață în genunchi!” După un timp s-a pierdut la orizont, dar continua să-i audă lătratul răgușit: „Eu sunt puterea, autoritatea supremă, spaima tuturor, chiar și a celor puternici, a slujitorilor care v-au condamnat pe voi. Te voi urmări pretutindeni, la lumină și întuneric, în toate anotimpurile, în toți anii, până vei ajunge la «cei care nu mai sunt».”

Alexandru își aminti de noaptea îngrozitoare când a sosit acolo cu vagonul dubă de la Aiud, înghesuit într-o cușcă metalică împreună cu opt deținuți. Deplasarea a fost un coșmar, fiind nevoie să îndure frigul și oboseala, deoarece a stat numai în picioare, să înfrunte somnolența și foamea chinuitoare. Complet descumpănit, clătinându-se, a păsat în duba-auto, cuplată cu spatele de ușa vagonului, tras undeva departe de gară, pe o linie moartă unde securiștii și gardienii din jur îi înghiionteau și înjurau. Unul dintre deținuți, cunosând locurile, le șoptise că se găsesc la Gherla. Auto-duba se puse în mișcare și după foarte puțin timp ajunseră în fața înfricoșătorului penitenciar. Amețești de nesomn, chinuiți

de loviturile gardienilor, au fost introduși la parterul imensului celular, unde la ordin s-au așezat pe un rând cu privirile plecate.

Auto-dubele continuau să aducă alți deținuți care lungeau șirul jالnic de ființe îngrijorate de neprevăzut, slabite de foame, de anchete, de torturi fizice și morale, de muncile forțate din mine, de claustrare.

Fără să-și ridice privirile, fiecare se străduia pe furiș să zărească vreun prieten, vreo cunoștință întâlnită pe lungul drum al calvarului, dar nu vedea decât fețe veștede, brăzdate de suferință, trupuri slabite, târându-se cu greutate să ajungă la rândul ce continua să se lungească, unde alături de colegii lor se simțeau în siguranță, mai feriți de loviturile năprasnice ale securiștilor.

Deodată un Tânăr a zbughit din rând și s-a repezit spre un nou sosit ca să-l îmbrățișeze. Câțiva gardieni luați prin surprindere au tăbărât asupra lui și l-au trântit pe ciment, apoi l-au luat în cizme ca pe o zdreanță. „E fratele meu, e fratele meu”, striga victima căutând să-i înduplece. Instinctiv și-a dus mâinile la cap, căutat cu insistență de loviturile ce se întăreau. Un vuiet surd de revoltă trebuia printre deținuți. Instantaneu de undeva tună un ordin: „Culcați! Mânile la ceafă!”, care a și fost executat. Alexandru a căutat să vadă ce se petrece. Cei doi frați au fost scoși din celular cu sălbăticie. Mai mult n-a putut observa, fiindcă o cizmă străină i se abătu cu brutalitate pe cap, lipindu-i fața de ciment, pe care a simțit-o imediat scăldată în sânge. Spre norocul lui, tot atunci se auzi un alt ordin răcnit: „Driepți!” Toți se ridică, indignați de întâmplare, rămânând dărji în suferință și mușenie, în umilință, ceea ce îi dorea cumplit, deoarece n-aveau cum să riposteze împotriva ticăloșilor. Neputința au cunoscut-o mereu, în fiecare minut sau ceas, în zile, luni și ani, fiindcă se confruntau cu o putere colosală și diabolică. Lor nu le rămânea decât disprețul tăcerii.

Și-au dat seama că li s-a ordonat să se ridice de pe ciment pentru că în cellular a intrat un maior urmat de doi subalterni, un plutonier major, purtând banderola de ofițer de serviciu, și un civil. Majorul, despre care au aflat mai târziu că era Goiciu, comandantul penitenciarului, vestit pentru atrocitățile comise în tot spațiul detenției, se apropiu de deținuții proaspăt sosiți, adulmecându-i ca o fiară, se opri în capătul șirului, satisfăcut și plin de sine, cântărindu-i din privire cu dispreț și ură. Bieții oameni purtau îmbrăcăminte proprie, deoarece când erau transferați dintr-o închisoare în alta predau zdrențele vărgate și îmbrăcau cu mare bucurie hainele purtate în momentul arestării, mototolite în baloturi, păstrate prin diferite magazii, pline de igrasie și mucegai, fiindu-le mult prea mari, fiindcă ei au rămas numai piele și os în urma cruzilor ani din închisori, lagăre și mine, de la Canal, înfruntând ostilitatea și bestialitatea nemaipomenită în țara noastră, crimele protejate de

injustiție. Unii purtau o îmbrăcăminte sumară, fiind arestați în sezonul cald, alții, mai norocoși, fiindcă au fost ridicați iarna, aveau o haină de blană sau un palton. Atrăgea atenția încălțămintea scorojită și fără săreturi. Cu toată starea jalnică a acestor obiecte, deținuții numai la vederea lor simțeau o mare mângâiere și se bucurau când erau transferați, fiindcă le îmbrăcau pentru câteva zile, cât dura deplasarea. Unul dintre condamnați l-a salutat pe ofițer: „Să trăiți!”, vădit jenat de slăbiciunea sa, constatănd că toți ceilalți au rămas într-o tăcere solemnă, ofensatoare. Goiciu, plăcut surprins, i-a ordonat să facă un pas în față, apoi le-a adresat o întrebare retorică plină de ironie: „La ora aceasta se vine? Nu v-ați gândit că nu-i frumos să ne deranjați în plină noapte? Se vede că, de când v-au condamnat, n-ați învățat nimic! Nu-i nimic, vă educăm noi! Avem profesori pricepuți, o să-i cunoașteți”. Se bâlbâia teribil. Toți erau cu ochii pe el. Gardienii rânjeau batjocoritor, savurând răutatea cuvintelor sale, iar deținuții îl priveau îngrijorați, informația despre ferocitatea și bestialitatea canaliei fiindu-le cunoscută, deoarece aceasta circula în tot spațiul detenției.

Sfârșind introducerea, trecu la un mic interogatoriu și, considerând răspunsul fiecăruia nesatisfăcător, îl sanctiona cu insulте și lovitură aprige ce l-au obosit și de aceea și-a chemat ajutoarele ca să „desăvârșească opera începută de el”. Ajunse în fața unui deținut emoționat de împrejurare care n-a așteptat întrebarea și i-a zis: „Eu am cinci copii despre care nu mai știu nimic de șase ani”. Bestia l-a privit cu mare atenție și, după ce a chibzuit puțin, l-a batjocorit: „Nu-ți face griji, se descurcă curva cu ei, dar pe mine nu plozii tăi mă interesează, ci profesia. Ce ai fost afară, mă... că aici ești un rahat!” Cel întrebat, rănit în orgoliu, suportând cu greu insulta adusă soției, i-a răspuns: „Croitor”. Cu mare răbdare se căznea să impresioneze prin gesturi neprevăzute și replici răutăcioase: „Hâm, când ți-oi croi eu una, ai să vezi stele verzi!” Bietul om a fost izbit cu un pumn în față și fulgerător cu cizma în picior. Se auzi o trosnitură, iar el se îndoiește de durere, căzând pe ciment.

Alexandru își aminti că a ajuns la un pas de el, că îl mustria cu priviri iscoditoare poate și pentru faptul că purta un elegant costum de camgarn care-și păstra liniile, deși l-a mototolit într-o traistă strâmtă, când l-a înlocuit cu o zeghe peticită și murdară. Fiind atât de aproape, îl putea studia. Era un tip între două vârste, zdravăn și rudimentar, într-un violent contrast cu uniforma galantă bine călcată și cu cizmele lustruite lună. Dezvoltase niște fâlcii enorme, dizgrațioase, iar privirile perfide te avertizau că dincolo de acestea te aștepta un individ primejdios, o brută. Diabolic în tot ce făcea, cu nebănuite forțe malefice, posedat de acestea, devenise cunoscut și temut în lumea penitenciarelor. Într-un târziu i-aузи

bâlbâiala și se străduia să-o priceapă, în timp ce datorită situației era obligat să-i suporte putoarea persistentă îmbibată cu parfum străin: „Mă, tu ai fost pictor? Mă, tu te-ai naclăit cu vopsea”. Făcea aluzie la urmele de sânge închegat rămase pe fața lui Alex, deși s-a străduit să le steargă. „Nu te-ai uitat în oglindă?! Cum te prezintă în societate în halul acesta?!... Vezi ce pătești, dacă nu ești cuminte?” Dorea să fie ironic, dar se bălăcea în băscălia de mahala. Se vedea că îl preocupa ceva. „Ce funcție ai avut tu, mă, văd că ești bine înțolit?” Amărăciunea din suflet îl îndemna să tacă. „De ce nu-mi răspunzi, vrei să-ți înaintez o cerere, aștepți să-ți cânte cocoșul?” Se gândi să renunțe la atitudinea adoptată. „N-am avut nicio funcție!” Devenise furios. „Cum p... mă-tii n-ai avut?” O durere imensă puse stăpânire pe întreaga sa ființă, fiindcă nu putea să riposteze. În altă situație n-ar fi iertat pe nimeni pentru josnica înjurătură. În față îi apăru icoana mamei sale și în gând îi ceru iertare în timp ce își auzi vocea sugrumată: „Am fost un simplu profesor!” De sub tâmpale o undă de satisfacție coborî spre fălcile grăsane ale comandanțului, deoarece nimerise peste cine căuta: „Căți ți-ai dat?” „Cinci.” „Puțin, hâm, hâm, pe ăstia cu facultate trebuia să vă zdrobească, hâm, da, capul ca la șarpe.” Rânjea satisfăcut și se putea constata ușor că punea ceva la cale. Bănuia că se pregătea să-i aplice un pumn, de aceea își lăsa capul moale, după experiența din timpul anchetelor, ca să atenueze forța loviturii, dar în clipa următoare se pomeni cu o flegmă în față. O scârbă imensă i se lipi de suflet. Îi venea să urle, să plângă, să vomite de revolta mocnită. Instinctiv își șterse față și se reculese ca să înăbușe sentimentul ce putea să aibă consecințe grave. Goiciu făcu un pas înainte spre deținutul următor, lăsând impresia că și-a abandonat victimă, dar se întoarse brusc. „De ce te-ai șters, mă, de ce te-ai șters? Eu mă străduiesc să te spăl de rușine, să te curățesc, și tu te ștergi?” Trecu la o serie de înjurături în centrul cărora se găsea mama sa. Îl irita pasivitatea lui Alexandru și se bucura concomitent, observând că suferă. „Aha, știi la ce te gândești, nu-ți convine că te înjur de mamă.” „Da, pe mine puteți să mă insultați, dar pe ea, nu! Nici n-o cunoașteți. N-are nicio vină!” „Hă, asta s-o crezi tu, are mă și încă una foarte mare.” Se întoarse spre gealați lui. „Voi știi care-i?” Nu primi niciun răspuns. Își săgetă din nou victimă cu priviri amenințătoare. „Are, mă, că te-o fătat pe tine, o spurcat lumea cu tine. Copii ai?” „Nu sunt căsătorit.” „Dar gacicuță?” „Da, o prietenă”, răspunse nebănuind că-i oferea posibilitatea să-l umilească prinț-o băscălie sadică, ancorată în grotesc și abjecție. „O curviștină... Nu merită să-ți f... mintea cu tot felul de gânduri pentru ea, fiindcă s-or găsi destui s-o călărească... Vai de cracii ei!”

N-apucase să-i dea o replică deoarece a fost oprit brutal de un croșeu de dreapta necruțător ce-l trimise pe ciment, unde rămase un timp la fel

ca toți ceilalți care făcuseră cunoștință cu bestia. Goiciu trecu mai repede peste câțiva detinuți, dar îl luase în primire pe un adolescent: „Mă, tăcă! Tu ce cauți aici, mă, în loc să te ţii de fusta mă-tii, să suji țăță, te-ai apucat de politică! Ce-ai făcut tu, mă limbricule?” „Am încercat frontiera.” „Hâm, ai vrut să fugi la capitaliști... Păi de ce, mă, la exploataitori, la americani?” „Da”, răspunse Tânărul. „De ce n-ai încercat să fugi la sovietici, dacă-ți arde de aventură?” Aștepta răspunsul cu rânjetul său inimitabil. „Dacă aș fi părăsit țara ca să mă duc la ei clandestin, acum n-aș fi aici.” „Interesant, unde p... mă-tii te-ar fi dus?” „Cred că la nebuni.” „Aoleo, ce-ai zis, mă?!“ Devenise fioros. „Aoleo, îndrăznești să te pui cu mine?” Îl apucă de guler și-l trânti pe ciment, făcându-i semn ofițerului de serviciu cu banderolă să se apropie. Acesta era înspăimântătorul Șomlea din Nicula, care a început să-l brutalizeze. Tânărul învățase să-și protejeze capul, dar bruta îi căuta cu cizmele ficatul. Alți haidamaci au început să-l lovească. Izbiturile și strigătele Tânărului răspândeau fiori de groază în rândurile condamnaților. Brutele lucrau ca niște meseriași. Oricine ar fi asistat la oribilul spectacol să-ar fi opus cu toată puterea ființei, dar bieții deținuți n-aveau cum să reacționeze. Indignarea mocnită a ajuns la culme și printre ei trecu un șuviu de rumoare, ca ripostă la spectacolul halucinant din fața lor. Goiciu le făcu semn să înceteze și să-l târască afară... Se opri la următorul deținut din rând, o ființă firavă, ce-și ținea cu greu echilibrul. Îl repezi o cizmă în picior, pe următorul îl doboră cu pumnul. Îl loveea cu ură. Obosise, gâfâia, respira cu greutate ca un astmatic. Punea câte o întrebare și, fără să aștepte răspuns, trecea mai departe, repartizând lovitură cu sadism. N-a scăpat nimeni. S-a întors satisfăcut și, oprindu-se cam pe la mijlocul rândului, li s-a adresat bâlbâindu-se: „Aici sunteți la Gherla! Ați auzit? La Gherla. N-aveți niciun drept! Sunteți tratați ca dușmani veninoși ai poporului. V-ați crezut zmei, dar aici noi vom avea grija să deveniți mielușei. Foarte mulți au refuzat să ne asculte, au fost recalcitranți și i-au târât borfașii cu picioarele înainte. Ați priceput?” Ajuns la capătul rândului, se întoarse spre ei. „Driepți”, răcni Șomlea. Mulți nu reușeau să se ridice. „Ajutați-i”, zise Goiciu cu cinism și plecă mulțumit de tot ce realizase.

Deținuții așteptau cu resemnare să fie introdusi în celule, dar le-a fost pregătit un moment înfricoșător. Gardienii au tăbărât asupra lor, cu ciomege dinainte pregătite, dezlănțuind un spectacol apocaliptic. I-au snopit în bătaie până când au obosit, apoi i-au scos din celular. Credeau că sunt duși la magazie ca să predea hainele civile și să îmbrace zeghea umilitoare, dar au fost înghiontiți și împinși într-o odaie mare, dezolantă, lipsită de paturi, cu o tinetă și un ciubăr pentru apă. Aerul îmbâscit mocnea gata să-i sufoce. Dinbecul spânzurat în tavan cobora o lumină palidă, pierzându-se în umbre prin unghere. La ordin, frânți de oboseală,

cu răni durerioase, flămânci, s-au culcat pe ciment, îngheșuindu-se, din lipsa spațiului, așteptând binecuvântarea somnului, ca să-i îndepărteze de iad.

Cu mare precauție Alexandru își scoase portmoneul din buzunarul interior al hainei, înapoiat la sfârșitul anchetelor, fără bani și acte, dar cu pozele celor dragi pe care le conținea în momentul arestării. Era atent la vizeta prin care gardienii îi supravegheau necontenit, ziua și noaptea. L-a înduioșat până la lacrimi poza mamei... „plină de minunății”, a tatălui, plină de sobrietate. Dintr-o altă fotografie l-au surprins reflexele privirilor unei fetițe inocente, într-o rochiță de vară, cu mâinile îndepărtate de corp. Alături, o soră mai mare se amuza fiindcă micuța fusese fotografiată într-o postură caraghoasă și o încântă prin vraja ei copilărească. Cineva însemnase pe verso: „Mirela plină de dulceață”. Într-o altă poză, aceasta apărea ca o domnișoară emancipată, la vîrstă adolescenței, probabil la absolvirea liceului. Acum, în condițiile nenorocite ale încisorii, frumusețea ei îl fascina mai mult decât în urmă cu miraculoșii ani, când o cunoșcuse prin intermediul unei verișoare, colegă de facultate. În acest mediu ostil, în noaptea zbuciumată și târzie, plină de neprevăzut și dramatism, i se părea și mai fermecătoare. De câte ori n-a stat în fața acestei fotografii, admirându-i părul castaniu, căzut puțin pe umeri, față ovală, albă, ochii pătrunși ca de lumina gingășă și jucăușă a razelor de soare printre florile cireșilor lui aprilie, sprâncenele umbroase! Purta o bluziță albastră, culoarea ei preferată. Puțin disproporționat părea gâtul subțire și lung, seducător prin delicatețe. Întotdeauna se lăsa îmbătat de parfumul ei...

Aveau aceeași vîrstă, ea studentă în anul întâi, iar el în anul trei! Niciodată n-a întrebat-o de ce a irosit doi ani. Se concentrău asupra prezentului, discutând despre viața lor, despre întâmplări cotidiene, dialogul înfiripându-se firesc și spontan, natural și intim în plimbări lungi, adesea departe de tumultul orașului... Când îi apuca ploaia se refugiau în sala vreunui cinematograf, neglijând filmele stupide cu stahanoviști și harnici colectiviști, dar bucurându-se că puteau să fie alături. Își aminti și de prima seară puțin caraghoasă când a condus-o acasă. Au trecut pe sub o poartă boltită și au ajuns într-o curte interioară dreptunghiulară unde au zăbovit mult, având atâtea să-și spună. El trecuse prin câteva prietenii pasagere, eșuate comic sau lamentabil, despre trecutul ei nu știa nimic. Și clipele pline de farmec s-au scurs pe nesimțite și trebuia să-și spună la revedere. Brusc au devenit stingheri și timizi. Pasul hotărâtior i-a apartinut lui, deși nu știa cum va reacționa. Cu toate că era surprinsă, s-a lăsat sărutată, dar a observat că era foarte speriată. Apoi s-au îndepărtați cu privirile întoarse. Mirela s-a oprit și i-a întins o cheie, de la poarta

boltită, semn că o poate vizita oricând. Momentul dificil a fost depășit și i-a rămas în minte și inimă pentru totdeauna. „Cheia de la poarta verde”, glumi el. Devenise dureros de serioasă și-i şopti: „Să ai mare grijă de ea, să n-o pierzi și să nu te încrezi prea mult.” A închis poarta și a plecat la cămin fericit. „Cât de luminoasă poate fi noaptea!”, cugetă în sine.

Trăia deprimant contrastul dintre gingășia ființei iubite și decorul bizar, josnic, inuman și degradant al camerei, cu pardoseala de ciment acoperită de trupuri istovite, jegoase, din cauza lipsei unei igiene elementare, pline de infecții, înghesuite din lipsa de spațiu, cu bocceluța sub cap în loc de pernă, într-o atmosferă mizerabilă, cu gemete de durere, cu sforături stridente, cu figuri buimace, trezite de coșmaruri înfricoșătoare și halucinante la realitatea blestematei închisorii, tutelară a monstruozităților inimaginabile, comise fără discernământ sub opacitatea teoriei luptei de clasă de indivizi abjecți, cu originea socială sănătoasă, adică proveniți dintr-un tată vagabond și o mamă prostituată, fără de care ar fi fost imposibilă existența perioadei criminale de instaurare a comunismului...

Alexandru a cunoscut ororile anchetei de la Securitate, ororile Jilavei și ale Aiudului, de aceea schizofrenia de la Gherla nu l-a impresionat, cu siguranță că ar fi fost contrariat dacă ar fi găsit aici mai puțină ostilitate. Se lupta cu sine ca să uite de starea jalnică din jur continuând să o contemple pe Mirela și, paradoxal, cu toată atmosfera ticăloșită, îl implora pe Cronos să opreasă trecerea clipei pentru a rămâne cu fotografia ei în față cât mai mult timp, deoarece niciodată nu se știa când se deschidea ușa pentru percheziție sau pentru citirea unei liste, iar cei ce își auzeau numele trebuia să iasă în mare grabă, ca să evite loviturile de ciomag ale gardienilor. Scoase din portmoneu o altă poză din perioada absolvirii facultății, unde apăreau pășind alături la braț, împărtășindu-și gânduri și sentimente într-un moment vital al prieteniei lor. „Cât de mult timp să scurs de atunci, Doamne, o veșnicie!” își zise. Parcă nu se recunoștea. Ea rămase aceeași cu pasul solemn și puțin îngândurată. Trecea în anul al treilea, iar lui i s-a comunicat că va fi chemat la minister pentru repartiție în învățământul superior. Spre deosebire de sfârșitul anului școlar anterior, despărțirea era tristă, deoarece după această vacanță știau că în toamnă nu se vor întâlni pe aceleași coridoare, pe aceleași alei. Amândoi simțeau în inimă o panică nemărturisită și se străduiau ca în cele câteva zile rămase până la închiderea porților facultății să-și facă promisiuni pentru viitor. Mirela i-a spus instinctiv: „Mi-e teamă de ce va urma, am o presimțire rea și din nefericire întotdeauna o astfel de trăire să-a realizat”. Poate datorită unui fluid din subconștient și el simțea la fel. Cu toate acestea, a încurajat-o: „Tu știi că deojده numai de noi ca să rămânem împreună, nici timpul și nici distanța nu ne vor despărți!”

Deși frântă de oboseală, deținuții care avuseseră norocul să aibă la ei fotografiile celor dragi profitau de împrejurare și le sorbeau din priviri cu ochii înlácrimați. Cineva, probabil văzându-și copiii după mulți ani, suspina, altul la vederea soției, rămasă acasă singură și urgisită de soartă, ofta cu amărăciune.

El, copleșit de amintiri, îndurerat în fața fotografiei, îi cerea în gând Mirelei iertare, terorizat de sentimentul că i-a pricinuit o mare suferință, făcându-se vinovat de finalul dramatic al iubirii lor și nu al unei simple aventuri amoroase. A fost o poveste de dragoste plină de vrajă, la început o simplă joacă, apoi s-a lăsat acaparat de farmecul ei. Căutau locurile unde să fie singuri. Ea se purta adesea enigmatic, amuzându-se când îl vedea chinuindu-se ca să-i descopere gândurile ascunse. Odată chiar l-a întrebat: „Fete ca mine îți trebuie ție?” Ce a vrut să-i transmită nu va ști niciodată. De câteva ori a încercat să-o îndupleze să-i „traducă” mesajul, dar răspunsul a fost un zâmbet misterios... L-a învăluit în priviri pline de nedumerire, devenind tristă și îngândurată...

Se lupta cu somnul după o zi cumplită, plină de chinuri, insulте și umilințe, de revolte mocnite. În cele din urmă, simțind că oboseala îl răpune, a pus pozele în portmoneu și l-a vârât în buzunarul interior al hainei lângă inimă. Peste ochi i-a trecut o umbră... Apoi...

O vedea venind spre el aievea, scăpată de vigilența gardienilor, cu grija ca să nu-i deranjeze pe cei adormiți pe ciment sau să nu tulbere gândurile celor treji îndreptate spre ființele dragi de acasă. Păsea delicat parcă pe modulațiile sonore ale suavei Balade a lui Ciprian Porumbescu. Părea reală, doar rochia avea culoarea tristeții și se desfăcea în evantai ca-ntr-o fantasmă. Uluit de apariția ei neașteptată depunea eforturi supraomenești ca să se ridice, să-i alerge în întâmpinare că altădată, dar simțea cum o teribilă forță inumană îl trăgea înapoi. Cu disperare se zbătea în neputință și ea rămânea la distanță, într-o ipostază inaccesibilă, uimitor de înaltă și de luminoasă. Păsea atentă căutându-l printre corporile întinse pe ciment și nu-l găsea și nu vedea nici gesturile disperate ale mâinii ca semn de atenționare și chemare. „Pesemne că supliciul încisorii m-a făcut de nerecunoscut”, gândi în sine. Într-un-târziu privirile ei îngrozite s-au oprit asupra lui și scoase un țipăt nepământeian înghițit subit de tavanul murdar. „Tu ești?”, îngână ea. „Da. Cum ai ajuns aici?” „Pe-un val de amărăciune.” „Nu ești o nălucă? E imposibil să treci de ziduri, de sărma ghimpătă, de porți ferecate.” „M-au împins dorul și îngrijorarea, fiindcă n-am mai primit vești de la tine. Am aflat ulterior că nu vă permite să scrieți, în zadar am așteptat un rând de la tine.” „Suntem tratați mai rău decât sclavii.” „Ridică-te! Vino și ia-mă în brațe.” „Mă străduiesc să alerg la tine de când te-am zărit, dar crede-mă că

nu pot! „Altfel mi-am închipuit clipa revederii! Mă sperii! Ești tare palid! N-ai față omenească.” „Privește în jur, toți arătăm la fel, tu însă ai rămas așa cum erai, ca odinioară, strălucitoare.” „Te înșeli, privește mai atent, sunt o lumină într-o lacrimă... Hai la mine, am înfruntat primejdii ca să te am aproape, fă te rog un efort, te rog nu mă dezamăgi!” „Încerc și nu-mi dau seama de ce nu pot, mă trag forțe oarbe înapoi.” Cu mare greutate întinse mâna tremurândă ca să-i prindă degetele lungi și subțiri îndreptate spre el ca să-l ajute, dar nu izbuti și simți cu disperare cum brațul îi cade molatic alături. Ea se resemnă și zise: „A meritat să sacrifici iubirea noastră pentru mizeria aceasta în care te află?” „M-am temut de întrebarea aceasta, cum poți să fii atât de crudă ca să mi-o pui în situația de față?” O privea cu jale și cu mare drag, înțelegându-i durerea, de aceea răspunsul ei întârzia. „N-am intenționat să te supăr!” N-a reușit decât să-i șoptească: „Vei rămâne întotdeauna mireasa sufletului meu”. „Cuvintele mari sunt de prisos, ce te-a îndemnat la acest pas necugetat?” „Am dorit să stopăm răul cât se mai poate.” „Până acum am fost convinsă că ești victima unei împrejurări nefericite, a unei întâmplări absurde. Mă doare, fiindcă nu te-ai gândit la mine, când ai apucat conștient pe un drum ce nu duce nicăieri.” „Am încercat să fiu stăpânul meu, dar se pare că e imposibil, azi, de pildă, ticălosul te-a insultat și eu m-am purtat ca un laș, nu te-am apărat”. „Te înțeleg, în altă situație te-ai fi expus. Cum poți suporta condițiile acestea mizeră?” „Așa cum vezi.” „Ce-ți dă tăria să rezisti?” „Credința că marele întuneric va cădea!” Se îndepărta cu privirile întoarse. „Bine, ai dorit să devii erou, încălcând legământul nostru, deoarece nu m-ai consultat și pe mine. M-ai exclus din toate calculele tale. Cu ce drept?” „Chiar nu înțelegi sau vrei să-mi mărești și mai mult supliciu? Cum era să te implic și pe tine?” Se îndepărta încet, încet spre geam. „Câtă inconștiență să devii rob, luptând pentru libertate! Uită-te în jur, la salvatorii neamului, sunt ridicoli și jalnici, dar mi-e milă de ei și de tine.” „Suferă de aceeași patimă ca și mine.” Plutea peste covorul de trupuri de pe ciment. De abia o mai vedea și se străduia să-i spună că jertfa lor nu va fi zadarnică și că, atâtă timp cât n-ai renunțat la ideal, nu ești un învins. Îi striga disperat să mai stea puțin, dar ea se îndepărta mereu. Făcând eforturi supraomenești, ca s-o urmărească, avu impresia rostogolirii într-o râpă mare și foarte adâncă, o vedea cum se îndepărtează, cum își flutura mâinile ca două păsări, rătăcîte în zare, aripile, o vedea cum se mistuie în atmosferă cețoasă de la marginile oribilului hău și parcă-i auzea țipetele deznădăjduite, dar fără ecou... Dispără ca o arătare...

Se trezise simțind o transpirație rece pe șira spinării și un fior straniu în suflet. Privi cu groază în jur la fețele schimonosite, dându-și seama că totul fusese o amăgire. Ușa era deschisă și un gardian crăcănat, cu mâinile